

ผลและวิจารณ์ผลการวิจัย

การทดสอบที่ 1 การทดสอบสูตรอาหารในสุกร

มีรายละเอียดดังนี้

1.1 จัดอบรมและประชุมทำความเข้าใจเรื่องงานทดสอบการเลี้ยงสุกรแก่เกษตรกรพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน อ. เชียงดาว จ. เชียงใหม่ และเกษตรกรพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า อ. เชียงดาว จ. เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555 รวมทั้งสิ้นจำนวน 16 คน

1.2 ทดสอบเทคโนโลยีโครงการหลวงในการเลี้ยงสัตว์ร่วมกับเกษตรกรของพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า และปางแดงใน อ. เชียงดาว จ. เชียงใหม่ โดยใช้ลูกสุกรหย่านม จำนวน 45 ตัว เลี้ยงแบบสุกรหลุม ขนาดคอก 2x3 เมตร, ลึก 90 ซม. แบ่งการทดลองออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 3 ซ้ำ ทำการทดลองระยะเวลา 4 เดือน โดยผลการทดสอบดังตารางที่ 1-6

ตารางที่ 11 สมรรถภาพการผลิตของสุกร (เดือนที่ 1)

	อาหารหมัก	โปรตีน 15%	โปรตีน 17%
น้ำหนักเริ่มต้น (กก.)	7.40 ^{ns}	7.17 ^{ns}	7.33 ^{ns}
น้ำหนักเฉลี่ย (กก.)	16.13 ^a	19.7 ^{ab}	26.4 ^b
น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (กก.)	8.7 ^a	12.53 ^{ab}	19.07 ^b
ปริมาณอาหารที่กินทั้งหมด/ตัว (กก.)	17 ^a	9.6 ^b	12.87 ^c
ปริมาณอาหารที่กิน/ตัว/วัน (กก.)	0.57 ^a	0.32 ^b	0.43 ^c
ADG (ก.)	290 ^a	417.78 ^{ab}	635.56 ^b
FCR	0.41 ^a	0.19 ^b	0.14 ^b

จากตารางที่ 1 น้ำหนักของลูกสุกรเมื่อเริ่มต้นทำการทดสอบไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ แต่พบว่าน้ำหนักที่เพิ่มขึ้น ปริมาณอาหารที่กิน ค่า ADG และ FCR ของลูกสุกรในกลุ่มที่ได้รับอาหารโปรตีน 15 และ 17 เปอร์เซ็นต์ ดีกว่าลูกสุกรในกลุ่มที่ได้รับอาหารหมักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าลูกสุกรในช่วงอายุ 1 เดือนหลังจากหย่านม หากได้รับอาหารที่มีโปรตีนสูง จะทำให้การเจริญเติบโตดีกว่าลูกสุกรที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีนต่ำกว่า สอดคล้องกับ พรรณีภา (2524) ที่กล่าวว่า สุกรที่ได้รับ

อาหารที่มีโปรตีนสูง จะมีอัตราการเจริญเติบโตและประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารดีกว่า มีความหนาแน่นบางกว่า และมีปริมาณเนื้อแดงมากกว่ากลุ่มที่ได้รับโปรตีนต่ำ

ตารางที่ 12 สมรรถภาพการผลิตของสุกร (เดือนที่ 2)

	อาหารหมัก	โปรตีน 15%	โปรตีน 17%
น้ำหนักเฉลี่ย (กก.)	24.93 ^a	26.9 ^a	52.53 ^b
น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (กก.)	8.8 ^a	7.2 ^a	26.13 ^b
ปริมาณอาหารที่กินทั้งหมด/ตัว (กก.)	22.33 ^{ns}	24.2 ^{ns}	21.13 ^{ns}
ปริมาณอาหารที่กิน/ตัว/วัน (กก.)	0.47 ^{ns}	0.81 ^{ns}	0.7 ^{ns}
ADG (ก.)	293.33 ^a	240 ^a	871.11 ^b
FCR	3.05 ^{ab}	3.43 ^a	0.85 ^b

จากตารางที่ 2 พบว่าปริมาณอาหารที่กินของทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน แต่น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น ค่า ADG และ FCR ของลูกสุกรในกลุ่มที่ได้รับอาหารโปรตีน 17 เปอร์เซ็นต์ มีค่าดีกว่าสุกรที่ได้รับอาหารหมักอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ แสดงว่าปริมาณอาหารที่กินที่ไม่แตกต่างกัน สูตรอาหารที่มีโปรตีนสูงกว่าจะทำให้มีการเจริญเติบโตดีกว่าอาหารที่มีโปรตีนต่ำ

ตารางที่ 13 สมรรถภาพการผลิตของสุกร (เดือนที่ 3)

	อาหารหมัก	โปรตีน 15%	โปรตีน 17%
น้ำหนักเฉลี่ย (กก.)	40.33 ^a	47.17 ^a	73.63 ^b
น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (กก.)	15.4 ^{ns}	20.27 ^{ns}	21.1 ^{ns}
ปริมาณอาหารที่กินทั้งหมด/ตัว (กก.)	35.67 ^a	41.2 ^a	55.33 ^b
ปริมาณอาหารที่กิน/ตัว/วัน (กก.)	1.19 ^a	1.37 ^a	1.84 ^b
ADG (ก.)	513.33 ^{ns}	675.66 ^{ns}	703.33 ^{ns}
FCR	2.43 ^{ns}	2.15 ^{ns}	2.62 ^{ns}

ตารางที่ 14 สมรรถภาพการผลิตของสุกร (เดือนที่ 4)

	อาหารหมัก	โปรตีน 15%	โปรตีน 17%
น้ำหนักเฉลี่ย (กก.)	53.43 ^a	70.37 ^b	86.3 ^c
น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (กก.)	13.1 ^{ns}	12.67 ^{ns}	23.2 ^{ns}
ปริมาณอาหารที่กินทั้งหมด/ตัว (กก.)	34.67 ^{ns}	39.47 ^{ns}	35.8 ^{ns}
ปริมาณอาหารที่กิน/ตัว/วัน (กก.)	1.16 ^{ns}	1.19 ^{ns}	1.32 ^{ns}
ADG (ก.)	436.67 ^{ns}	422.22 ^{ns}	733.33 ^{ns}
FCR	2.78 ^{ns}	3.58 ^{ns}	1.67 ^{ns}

จากตารางที่ 3 น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น ค่า ADG และ FCR ของสุกรที่ทำการทดสอบไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ แต่พบว่าปริมาณอาหารที่กินของสุกรในกลุ่มที่ได้รับอาหารโปรตีน 17 เปอร์เซ็นต์ มากกว่าสุกรในกลุ่มที่ได้รับอาหารโปรตีน 15 เปอร์เซ็นต์ และอาหารหมักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนค่าสมรรถภาพการผลิตต่างๆ ของสุกรที่ทำการทดสอบในตารางที่ 4 พบว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติเลย นั่นแสดงว่าเมื่อสุกรมีอายุมากขึ้นหรือน้ำหนักตัวมากขึ้น การได้รับอาหารที่มีโปรตีนสูงๆ ก็ไม่ทำให้การเจริญเติบโตของสุกรนั้นสูงเท่ากับสัตว์ที่มีอายุน้อยๆ สอดคล้องกับ พรณิภา (2524) ที่กล่าวว่า การให้โปรตีนในอาหารต้องมีขอบเขตที่จำกัด คือ ต้องให้ตามความต้องการของร่างกายสัตว์ การให้โปรตีนมากหรือน้อยเกินไปมักก่อให้เกิดผลเสียตามมา สอดคล้องกับ Jones *et al.* (1952) ที่รายงานว่ารระดับโปรตีนที่สูงเกินไปในสูตรอาหารจะมีผลทำให้พลังงานที่ใช้ได้จากวัตถุดิบตัวอื่นๆ ลดลง

สุกรที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีน 17% มีน้ำหนักตัวเฉลี่ยต่อตัวดีกว่าอาหารที่มีโปรตีน 15% และอาหารหมัก (86.30, 70.37 และ 53.43 kg. ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) โดยปริมาณอาหารที่กินต่อตัว พบว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ (125.13, 114.47 และ 109.67 kg. ตามลำดับ) สอดคล้องกับ พรณิภา (2524) ที่กล่าวว่าสุกรที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีนสูง จะมีอัตราการเจริญเติบโตและประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารดีกว่ากลุ่มที่ได้รับโปรตีนต่ำ เช่นเดียวกับ Keith *et al.* (1975) ซึ่งรายงานว่าการให้อาหารโปรตีน 4 ระดับ คือ 12, 14, 16 และ 18% แก่สุกรช่วงน้ำหนัก 23-90 กิโลกรัม ปรากฏว่า กลุ่มที่ได้รับอาหารโปรตีน 14 และ 16% มีอัตราการเจริญเติบโตและประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารดีกว่ากลุ่มที่ได้รับโปรตีน 12 และ 18%

ผลกำไรที่ได้จากการเลี้ยงสุกร เมื่อหักค่าพันธุ์สัตว์และค่าอาหารแล้ว พบว่ามีกำไรอยู่ที่ 1,338.35, 1,182.24 และ 1,794.68 บาท/ตัว (อาหารหมัก, 15 และ 17% ตามลำดับ) โดยต้นทุนค่าอาหารหมักมีต้นทุนต่ำกว่าอาหารผสมโปรตีน 15 และ 17% (400.30, 1,488.11 และ 1,751.82 บาท/ตัว

ตามลำดับ) สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากทั้ง 3 กลุ่ม กินอาหารเฉลี่ยปริมาณใกล้เคียงกัน แต่กลับมีน้ำหนักเพิ่มไม่เท่ากัน จึงทำให้ได้กำไรต่างกัน แต่กลุ่มที่ได้รับอาหารโปรตีนต่ำต้องใช้เวลาเลี้ยงนานขึ้นจึงจะสามารถจำหน่ายได้

ปริมาณปุ๋ยที่ได้จากการเลี้ยงแบบสุกรหลุมเมื่อสิ้นสุดการเลี้ยงอยู่ที่ 2,300, 2,260 และ 2,240 กิโลกรัม (อาหารหมัก, 15 และ 17% ตามลำดับ) สามารถจำหน่ายเป็นรายได้เพิ่มอีก 2,800-2,875 บาท สอดคล้องกับ กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านทัพไทย จังหวัดสุรินทร์ (2549) ซึ่งเลี้ยงสุกรหลุม จำนวน 5 ตัว ในคอกขนาด 2x3 เมตร เป็นเวลา 4 เดือน ถึง 4 เดือนครึ่ง จะได้ปุ๋ยประมาณ 2,500 กิโลกรัม ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 15 สมรรถภาพการผลิตของสุกรตลอดการทดลอง (อายุ 1-5 เดือน) และกำไรจากการเลี้ยง

สูตรอาหาร	อาหารหมัก	โปรตีน 15%	โปรตีน 17%
น้ำหนักเริ่มต้น (กก.)	7.40 ^{ns}	7.17 ^{ns}	7.33 ^{ns}
น้ำหนักสุดท้าย (กก.)	53.43 ^a	70.37 ^b	86.30 ^c
น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (กก.)	46.00 ^a	63.20 ^b	78.97 ^c
ADG (กรัม)	383.33 ^a	526.67 ^b	658.08 ^c
FCR	2.38 ^a	1.81 ^b	1.58 ^c
ปริมาณอาหารที่กินทั้งหมด/ตัว (กก.)	109.67 ^{ns}	114.47 ^{ns}	125.13 ^{ns}
ปริมาณอาหารที่กิน/ตัว/วัน (กก.)	0.91 ^{ns}	0.95 ^{ns}	1.04 ^{ns}
ราคาอาหาร (บาท/กก.)	3.65	13	14
ค่าอาหาร (บาท/ตัว)	400.30	1,488.11	1,751.82
ค่าลูกหมู (บาท/ตัว)	1,200	1,200	1,200
ปุ๋ยมูลสุกร (กก.)	2,300	2,260	2,240
รายได้จากการจำหน่ายปุ๋ยมูลสุกร (บาท)	2,875	2,825	2,800
กำไร (บาท/ตัว)	1,338.35	1,182.24	1,794.68

* ราคาจำหน่ายปุ๋ยมูลสุกร 1.25 บาท/กก.

* ราคาจำหน่ายสุกรมีชีวิต 55 บาท/กก.

การทดสอบที่ 2 การทดสอบสูตรอาหารในกระต่าย

มีรายละเอียดดังนี้

2.1 จัดอบรมและประชุมทำความเข้าใจเรื่องงานทดสอบการเลี้ยงกระต่ายแก่เกษตรกรพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง อ. แม่ฟ้าหลวง จ. เชียงราย และโครงการขยายผลโครงการหลวงป่าเป้า อ. แม่แตง จ. เชียงใหม่ และโครงการขยายผลโครงการหลวงคลองลาน จ. กำแพงเพชร

2.2 จัดอบรมและศึกษาดูงานเกษตรกรเรื่อง “การเลี้ยงกระต่ายเนื้อ” ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ อ. กัลยาณิวัฒนา จ. เชียงใหม่ ให้แก่เกษตรกรของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง อ. แม่ฟ้าหลวง จ. เชียงราย และโครงการขยายผลโครงการหลวงป่าเป้า อ. แม่แตง จ. เชียงใหม่ จำนวน 20 คน เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2555 และเกษตรกรของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงคลองลาน จ. กำแพงเพชร เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2555 จำนวน 10 คน

2.3 ทดสอบเทคโนโลยีโครงการหลวงในการเลี้ยงสัตว์ร่วมกับเกษตรกรของพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง แบ่งการทดลองออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 3 ซ้ำ ทำการทดลองระยะเวลา 4 เดือนโดยผลการทดสอบดังตารางที่ 6-10

ตารางที่ 16 สมรรถภาพการผลิตกระต่ายขุน (เดือนที่ 1)

	โปรตีน 12%	โปรตีน 15%	โปรตีน 17%
น้ำหนักเริ่มต้น (ก.)	502.78 ^{ns}	536.67 ^{ns}	505.56 ^{ns}
น้ำหนักเฉลี่ย (ก.)	1,183.89 ^{ns}	1,245.56 ^{ns}	1,063.89 ^{ns}
น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (ก.)	681.11 ^{ns}	708.89 ^{ns}	558.33 ^{ns}
ปริมาณอาหารที่กินทั้งหมด/ตัว (ก.)	1.43 ^{ns}	1.47 ^{ns}	1.38 ^{ns}
ปริมาณอาหารที่กิน/ตัว/วัน (ก.)	47.66 ^{ns}	48.94 ^{ns}	45.97 ^{ns}
ADG (ก.)	22.70 ^{ns}	23.63 ^{ns}	18.61 ^{ns}
FCR	2.10 ^{ns}	2.07 ^{ns}	2.47 ^{ns}
ปริมาณมูล/ตัว (กก.)	2.84 ^{ns}	2.86 ^{ns}	2.81 ^{ns}

ตารางที่ 17 สมรรถภาพการผลิตกระด้ายขุน (เดือนที่ 2)

	โปรตีน 12%	โปรตีน 15%	โปรตีน 17%
น้ำหนักเฉลี่ย (ก.)	1,443.33 ^{ns}	1,633.89 ^{ns}	1,551.56 ^{ns}
น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (ก.)	259.44 ^{ns}	388.33 ^{ns}	487.67 ^{ns}
ปริมาณอาหารที่กินทั้งหมด/ตัว (กก.)	1,774.31 ^{ns}	1,720.83 ^{ns}	1,818.06 ^{ns}
ปริมาณอาหารที่กิน/ตัว/วัน (ก.)	59.14 ^{ns}	57.36 ^{ns}	60.60 ^{ns}
ADG (กรัม)	8.65 ^{ns}	12.94 ^{ns}	16.26 ^{ns}
FCR	6.84 ^{ns}	4.43 ^{ns}	3.73 ^{ns}
ปริมาณมูล/ตัว (กก.)	3.65 ^{ns}	3.75 ^{ns}	3.42 ^{ns}

ตารางที่ 18 สมรรถภาพการผลิตกระด้ายขุน (เดือนที่ 3)

	โปรตีน 12%	โปรตีน 15%	โปรตีน 17%
น้ำหนักเฉลี่ย (ก.)	1,710.00 ^{ns}	2,055.89 ^{ns}	2,045.56 ^{ns}
น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (ก.)	266.67 ^{ns}	422.00 ^{ns}	494.00 ^{ns}
ปริมาณอาหารที่กินทั้งหมด/ตัว (กก.)	2,024.31 ^{ns}	2,043.06 ^{ns}	1,965.28 ^{ns}
ปริมาณอาหารที่กิน/ตัว/วัน (ก.)	67.48 ^{ns}	68.10 ^{ns}	65.51 ^{ns}
ADG (กรัม)	8.89 ^{ns}	14.07 ^{ns}	16.47 ^{ns}
FCR	7.59 ^{ns}	4.84 ^{ns}	3.98 ^{ns}
ปริมาณมูล/ตัว (กก.)	4.35 ^{ns}	4.33 ^{ns}	4.35 ^{ns}

ตารางที่ 19 สมรรถภาพการผลิตกระด้ายขน (เดือนที่ 4)

	โปรตีน 12%	โปรตีน 15%	โปรตีน 17%
น้ำหนักเฉลี่ย (ก.)	2,067.78 ^a	2,393.22 ^b	2,514.44 ^b
น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (ก.)	357.78 ^{ns}	337.33 ^{ns}	468.89 ^{ns}
ปริมาณอาหารที่กินทั้งหมด/ตัว (กก.)	2,077.08 ^{ns}	2,095.83 ^{ns}	2,098.61 ^{ns}
ปริมาณอาหารที่กิน/ตัว/วัน (ก.)	69.24 ^{ns}	69.86 ^{ns}	69.95 ^{ns}
ADG (กรัม)	11.93 ^{ns}	11.24 ^{ns}	15.63 ^{ns}
FCR	5.81 ^{ns}	6.21 ^{ns}	4.48 ^{ns}
ปริมาณมูล/ตัว (กก.)	5.32 ^{ns}	5.40 ^{ns}	5.34 ^{ns}

ตารางที่ 20 สมรรถภาพการผลิตและกำไรจากการเลี้ยงกระด้ายขนตลอดการทดลอง (อายุ 1-5 เดือน)

สูตรอาหาร	โปรตีน 12%	โปรตีน 15%	โปรตีน 17%
น้ำหนักเริ่มต้น (กรัม)	502.78 ^{ns}	536.67 ^{ns}	505.56 ^{ns}
น้ำหนักสุดท้าย (กรัม)	2067.78 ^a	2,393.22 ^b	2,514.44 ^b
น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (กรัม)	1,565.00 ^a	1,856.56 ^b	2,008.89 ^b
ADG (กรัม)	13.04 ^a	15.47 ^b	16.74 ^b
FCR	4.7 ^a	3.96 ^{ab}	3.62 ^b
ปริมาณอาหารที่กินทั้งหมด/ตัว (กก.)	7.31 ^{ns}	7.33 ^{ns}	7.26 ^{ns}
ปริมาณอาหารที่กิน/ตัว/วัน (กรัม)	60.92 ^{ns}	61.08 ^{ns}	60.50 ^{ns}
ราคาอาหาร (บาท/กก.)	11.70	13	14
ค่าอาหาร (บาท/ตัว)	85.53	95.29	101.64
ค่าลูกกระด้าย (บาท/ตัว)	30	30	30
รายได้จากการจำหน่ายแบบมีชีวิต (บาท)	165.42	191.46	201.15
กำไร (บาท/ตัว)	49.90	66.17	69.52
ปริมาณมูลทั้งหมด/ตัว (กก.)	16.16 ^{ns}	16.33 ^{ns}	15.92 ^{ns}

* ราคาจำหน่ายกระด้ายแบบมีชีวิตอยู่ที่ 80 บาท/กก.

* ราคาจำหน่ายปุ๋ยมูลกระด้าย 1.25 บาท/กก.

เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ผลปรากฏว่า กระต่ายที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีน 17 มีน้ำหนักเฉลี่ยต่อตัวดีกว่ากลุ่มที่ได้รับโปรตีน 15 และ 12% (2.5, 2.4 และ 2.1 kg. ตามลำดับ) สอดคล้องกับ ศุภฤกษ์ (2553) ซึ่งได้ทดลองให้กระต่ายกินอาหารหยาบอย่างเต็มที่และเสริมด้วยอาหารข้น โปรตีน 16% ระยะเวลา 105 วัน จะมีน้ำหนักสุดท้ายอยู่ที่ 2.4 กิโลกรัม ส่วนปริมาณอาหารที่กิน/ตัว/วัน ไม่มีความแตกต่างกัน (60.50, 61.08 และ 60.92 กรัม ตามลำดับ) ต้นทุนค่าอาหารต่อตัว พบว่า อาหารโปรตีน 12% มีต้นทุนต่ำกว่า 15 และ 17% (85.53, 95.29 และ 101.64 บาท ตามลำดับ) เมื่อหักค่าพันธุ์สัตว์และค่าอาหารแล้ว พบว่า มีกำไรจากการจำหน่ายกระต่ายอยู่ที่ 49.90, 66.17 และ 69.52 บาท/ตัว (โปรตีน 12, 15 และ 17% ตามลำดับ) ดังตารางที่ 10

สรุปผลการวิจัย

1. สูตรอาหารที่เหมาะสมสำหรับสุกรขุน คือ อาหารโปรตีน 17 % ส่วนอาหารโปรตีน 15% และอาหารหมักนั้น ต้องใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงนานขึ้นจึงจะสามารถจำหน่ายได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มเวลาและต้นทุนค่าอาหารตามไปด้วย
2. การเลี้ยงสุกรด้วยอาหารหมัก (ต้นกล้วยหมัก รำ และปลายข้าว) มีต้นทุนการผลิตต่ำที่สุด แต่มีอัตราการเจริญเติบโตช้าที่สุดด้วย ดังนั้นหากใช้อาหารผสมโปรตีน 15 หรือ 17% ทดแทนรำและปลายข้าว ก็จะช่วยให้สุกรมีอัตราการเจริญเติบโตที่ดีขึ้น โดยเพิ่มต้นทุนค่าอาหารอีกเพียงเล็กน้อย
3. การเลี้ยงสุกรแบบสุกรหลุม จำนวน 5 ตัว ขนาดคอก 2x3 เมตร ลึก 90 เซนติเมตร ระยะเวลา 4 เดือน จะได้ปุ๋ยอยู่ที่ 2,240-2,300 กิโลกรัม จำหน่ายกิโลกรัมละ 1.25 บาท เป็นเงิน 2,800-2,875 บาท
4. สูตรอาหารที่เหมาะสมสำหรับกระต่ายขุน คือ อาหารโปรตีน 17 % เมื่อหักเฉพาะค่าใช้จ่ายเรื่องพันธุ์และอาหารแล้ว จะมีกำไรจากการเลี้ยงอยู่ที่ 69.52 บาท/ตัว ดังนั้นหากมีการเสริมด้วยอาหารหยابให้กินอย่างเต็มที่ร่วมกับการให้อาหารข้น ก็จะสามารถช่วยลดต้นทุนในการเลี้ยงลงได้
5. การเลี้ยงกระต่ายได้ปริมาณปุ๋ยน้อยกว่าการเลี้ยงหมูหลุมมาก แต่กระต่ายขยายพันธุ์ได้เร็วกว่า ดังนั้นหากสามารถเลี้ยงได้ในจำนวนมากขึ้น ก็จะได้ปุ๋ยมากขึ้นตามไปด้วย

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม สร้างความเชื่อมั่นให้เกษตรกรในการนำไปปฏิบัติตาม
2. เพื่อพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด